

Malå Kommun
Läsåret 2023/2024

Plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Beslutat och fastställt av Utbildningsnämnden 23-10-19

Bild från Stina Wirséns bok Liten, Bonnier Carlsen förlag

Gemensam plattform för Malå kommuns skol- och fritidsverksamheter.

Innehållsförteckning

ARBETET MOT KRÄNKANDE BEHANDLING, DISKRIMINERING OCH TRAKASSERIER I MALÅ

KOMMUN	2
Vision	2
Målet	2
Syftet	2
Delaktighet i arbete med likabehandlingsplanen/plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier	2
Förankring av plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier	2
LEDNINGSGRUPPENS ANALYS AV LÅ 22–23 SYSTEMATISKA KVALITETSARBETE OCH TANKAR OM DET FRAMÅTSYFTANDE ARBETET	3
FRÄMJANDE, FÖREBYGGANDE OCH ÅTGÄRDANDE ARBETE MOT KRÄNKANDE BEHANDLING, DISKRIMINERING OCH TRAKASSERIER	4
Grundläggande främjande och förebyggande arbete	5
Främjande arbete	5
Förebyggande arbete	6
Åtgärdande arbete	6
Vad ska elev, andra elever eller vuxna på skolan göra i det akuta skedet om en eller flera elever kränkts av personal eller annan elev?	6
Åtgärder för att stoppa pågående kränkningar/trakasserier/diskriminering	7
UTREDNING AV KRÄNKANDE BEHANDLING, TRAKASSERIER OCH DISKRIMINERING	8
Arbetsgång vid utredning:	8
ARBETSGÅNG VID KRÄNKANDE BETEENDEN/KRÄNKNINGAR	9
Bilagor:	
DEFINITIONER	10
STYRDOKUMENT OCH LAGAR	11
ANMÄLAN OM UPPLEVD KRÄNKANDE BEHANDLING (Ej för ifyllnad)	12

ARBETET MOT KRÄNKANDE BEHANDLING, DISKRIMINERING OCH TRAKASSERIER I MALÅ KOMMUN

Utbildningsavdelningens vision är att:

- alla elever är i skolan
- alla elever är trygga
- alla elever känner sig sedda
- alla elever känner att de lyckas
- alla elever når målen

Målet med denna plan

I Utbildningsavdelningens verksamheter ska ingen kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering förekomma. Detta gäller självklart både elever och personal! Alla ska vara engagerade i det främjande och förebyggande arbetet. Alla vuxna ska vara tydliga och goda sociala förebilder.

Syftet med denna plan

- Alla barn, ungdomar och personal skall känna sig trygga
- Alla ska visa respekt och medkänsla för varandra
- Alla ska våga lyfta fram problem när man själv känner sig utsatt och när man ser någon utsättas
- Öka kunskapen bland elever, föräldrar och skolpersonal kring kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Delaktighet i arbete med likabehandlingsplanen/plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Planen mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier tas fram av skolläda, elevhälsa och personal – i samarbete med elever. Detta samarbete sker genom vårt dagliga arbete och diskussioner i klassrummen, elevenkäter och elevråd. Personalen deltar i kartläggning, genomförande och utvärdering av verksamheten.

Förankring av plan mot kränkande behandling, diskriminering och trakasserier

Skolans personal deltar i kartläggning, genomförande och utvärdering av verksamheten samt tar del av och tycker till om planen främst under fortbildningsdagar och pedagogiska eftermiddagar. Eleverna tar del av planen i undervisningen, värdegrundsarbetet, diskussioner och aktiviteter i respektive klass. Vårdnadshavare tar del av planen på föräldramöten, utvecklingssamtal, via Malå kommuns hemsida och Schoolsoft.

LEDNINGSGRUPPENS ANALYS AV LÅ 22–23 SYSTEMATISKA KVALITETSARBETE OCH TANKAR OM DET FRAMÅTSYFTANDE ARBETET.

Under läsåret 22/23 har skolan arbetat aktivt för att främja samarbetet och skapa ett tillåtande klimat i hela verksamheten. Under hösten inleddes projekt vända skutan eftersom både personal och elever signalerade att arbetsmiljön var ohållbar och undermålig. Rutiner och struktur förtydligades och en gemensam konsekvenstrappa togs fram i hela verksamheten.

Även trygghetsteamet som startades upp vid läsårets start med professioner från hela verksamheten och med pedagoger från samtliga stadiet har varit en positiv del av skolans arbete kring trygghet och studiero. Teamet har dock haft för lite tid att samverka och arbeta med grupper och enskilda elever och inför läsåret 23/24 har de fått bättre förutsättningar kring detta vilket förhoppningsvis kommer ge ytterligare positiv effekt i verksamheten framöver.

Under läsåret blev det färre kränkningar under våren i och med de åtgärder som infördes i samband med vända skutan men det förekommer fortfarande flertalet kränkningar i verksamheten och Skolinspektionens skolenkät som genomförts under våren visar att vi behöver bli bättre på att förhindra kränkningar och följa upp dessa.

Överlag förekommer ett språkbruk som inte är acceptabelt och detta kommer skolan fortsätta arbeta aktivt med även under läsåret 23/24. För att stävja detta genomfördes ett obligatoriskt digitalt föräldramöte under hösten där samtliga vårdnadshavare och elever i grundskolan deltog. Det beslutades även under våren att upprätta ett föräldraråd för att öka samverkan med hemmet och det första mötet genomföres på våren. Under läsåret 23/24 finns ca fyra sådan träffar inplanerat.

Rastaktiviteter har erbjudits i olika omfattning på stadierna vilket varit uppskattat hos eleverna och positivt för tryggheten. Under insatserna kring projekt vända skutan satsades det på mer resurs på rasterna och spelregler på bland annat bandyplanen förtydligades för att förhindra konflikter. En gemensam rastbod infördes för att öka trivseln på rasterna och som ett led i detta skedde en organisatorisk förändring genom att två fritidspedagoger blev ansvarig för rastaktiviteter på låg- och mellanstadiet. Skolgården skulle dock behöva utökas med gungor och klätterställningar för att främja möjligheten till aktiviteter och lek.

Trivselenkäter har genomförts kontinuerligt i verksamheten och dessa har analyserats av pedagoger, elevhälsoteam och ledningsgrupp som en del i det systematiska kvalitetsarbetet. Detta för att möjliggöra en samlad bild som är jämförbar på grupp- och individnivå samt kunna se skillnader mellan årskurser och kön på nationell nivå.

Utifrån kränkingsärenden och pedagogernas systematiska kvalitetsarbete, där elevers synpunkter och utvärderingar beaktats samt Skolinspektionens skolenkät ser vi ett behov att arbeta med vissa givna områden under läsåret 23/24.

Elevhälsas arbete behöver involveras ytterligare i den dagliga verksamheten för att kunna arbeta förebyggande på både grupp- och individnivå. Lärmiljön behöver som tidigare läsår fortsätta göras tillgänglig för våra elever och vi behöver arbeta för att öka förståelsen för de elever som inte hanterar den dagliga skolmiljön på ett önskvärt sätt av olika anledningar. Vikten av att skapa goda relationer behöver prioriteras hos all personal och de behöver få tid att diskutera värdegrundsarbete kollegialt i olika konstellationer för att vi ska få en samsyn och röd tråd på hela skolan. För att få en röd tråd kommer det stadieövergripande arbetet utökas.

Fokusområden läsåret 23/24 kommer framför allt att ligga på språkbruk, värdegrundsarbete, trygghet och ett välfungerande elevhälsoarbete. Arbetslagen i de olika årskurserna kommer att arbeta kontinuerligt med detta och synliggöra arbetet i det systematiska kvalitetsarbetet vilket förhoppningsvis kommer bidra till ett tillåtande klimat och minska kränkande behandling, diskriminering och trakasserier på Nilaskolan.

FRÄMJANDE, FÖREBYGGANDE OCH ÅTGÄRDANDE ARBETE MOT KRÄNKANDE BEHANDLING, DISKRIMINERING OCH TRAKASSERIER

Alla elever på Nilaskolan ska ha samma rättigheter. De ska inte utsättas för någon form av kränkande behandling oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck (de sju diskrimineringsgrunderna).

Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen. För att lyckas med detta behöver man kartlägga verksamhetens behov på verksamhets-, grupp-, och individnivå utifrån diskrimineringsgrunderna. På verksamhetsnivå arbetar man främst främjande, på gruppnivå arbetar man främst förebyggande och på individnivå arbetar man främst åtgärdande i de akuta situationer som kan uppstå.

Hälsa och lärande går hand i hand!

	Individnivå	Gruppnivå	Skolnivå
Främja			Till
Förebygga			
Åtgärda	Från		

En hälsofrämjande skola

På Nilaskolan vill vi skifta fokus till att bli en mer hälsofrämjande skola. Det innebär att vi ska lägga ner mest resurser på det främjande och

förebyggande arbetet på skolnivå så att så många elever som möjligt får förutsättningar för att frodas, må bra och lära sig så mycket som möjligt i skolan. Det innebär även att det åtgärdande (akuta) arbetet på individnivå ska minska i takt med att fler får ännu bättre förutsättningar till hälsa och lärande.

Grundläggande främjande och förebyggande arbete

- Samtal, värderings- och samarbetsövningar ska genomföras kontinuerligt i undervisningen och aktiviteterna ska dokumenteras och analyseras i "Systematiskt kvalitetsarbete i skolan".
- Elevenkäter ska genomföras minst en gång/termin. Resultatet ska analyseras i "Systematiskt kvalitetsarbete i skolan".
- Pedagogerna planerar tillsammans med eleverna insatser utifrån kartläggningar av deras trygghet, på tex klassråd.
- Undervisningen planeras så att den gynnar eleven oavsett könstillhörighet.
- Varje verksamhet utformar egna trivselregler för sina respektive åldersgrupper utifrån skolans gemensamma värdegrund och trivselregler.
- Övergångar mellan olika verksamheter ska underlättas genom samverkan mellan överlämnande och mottagande personal.
- Det ska finnas vuxennärvaro bland eleverna på hela grundskolan även på rasttid.
- De vuxna på skolan är medvetna om gemensamma trivsel och ordningsregler och säger till vid de tillfällen elever behöver vägledning.

Elevhälsan ska vara en naturlig resurs att anlita i det främjande och förebyggande arbetet i grundskolan, både konsulterande samt i undervisningen. Pedagoger kan givetvis rådfråga Elevhälsoteamets olika kompetenser och även lyfta frågor och funderingar på respektive årskurs EHM (elevhälsomöte) och/eller boka tid för öppen handledning med Elevhälsoteamet.

Främjande arbete

Syftar till att skapa en trygg skolmiljö och förstärka respekten för allas lika värde.

Riktas mot alla och bedrivs kontinuerligt för att stärka de positiva förutsättningarna och avvärja risker för kränkningar, diskriminering och trakasserier i skolan. Tex genom:

- *Trivselaktiviteter i klassen.*
- *Friluftsdagar/aktiviteter planeras så att alla ges lika möjlighet och förutsättningar att delta.*
- *Litteratur som belyser olika typer av familjebildningar eller olika minoriteter används.*
- *Genomföra trygghetsinventeringar med elevgrupper.*

Det främjande arbetet omfattar diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder och könsidentitet.

Förebyggande arbete

Är det arbete som ofta utförs av pedagogerna eller andra vuxna i klassrummet för att aktivt arbeta med de problem man uppmärksammat och bygger på fyra steg i det systematiska kvalitetsarbetet.

1. **Kartlägg:** Underlag kan vara enkäter, tidigare dokumentation, organiserade samtal mellan personal och elever, trygghetsvandringar, dokumentation från fall av kränkande behandling.
2. **Analysera orsaker:** för att få förståelse för problem.
3. **Sätta upp konkreta och uppföljningsbara mål:** planera och genomför åtgärder. Bestäm vem som är ansvarig för att respektive åtgärd genomförs och hur dessa ska följas upp och utvärderas. Gör en tidsplan.
4. **Följ upp och utvärdera:** Varje arbetslag följer upp och dokumenterar detta kontinuerligt i det systematiska kvalitetsarbetet, där även elevernas synpunkter och utvärderingar beaktas.

Åtgärdande arbete

Alla vuxna som arbetar i skolan har självklar rätt/skyldighet att ta tag i den akuta situationen när någon elev eller vuxen kränker, diskriminerar eller trakasserar andra. *Det är viktigt att personen får veta att handlingen var kränkande även om hen kränkt utan uppsåt.* Utgångspunkten ska vara den utsatte elevens upplevelse.

- Exempel på åtgärder som kan genomföras av mentor/arbetslag för att förhindra fortsatta kränkningar. Utvisning ur lektionslokal under pågående lektion, kvarsittning/försittning, ökad vuxennärvaro, arbetslaget ser till att överenskomna rutiner i aktuellt fall är kända och följs av alla. Ökat värdegrundsarbete. Täta samtal med berörda elever och vårdnadshavare. Observationer. Närmaste chef för samtal med berörd medarbetare eller vårdnadshavare som kränkt en elev. Arbetet fortsätter även när en kränkingsanmälan lämnats till rektor!
- Exempel på åtgärder som kan genomföras av rektor för att förhindra fortsatta kränkningar, vid tex fortsatt kränkande beteenden eller allvarligare händelser. Trygghetsteamet aktiveras, utredning, genomföra disciplinära åtgärder enligt skollagen och/eller genom arbetsrättsliga regler.

Vad ska elev, andra elever eller vuxna på skolan göra i det akuta skedet om en eller flera elever kränkts av personal eller annan elev?

- Eleven/eleverna bör försöka säga till själva, det är av vikt att den som kränker förstår sin handling och det är viktigt att man sätter gränser för vad man godtar från andra. Prata med en vuxen på skolan och hemma om det som hänt.
- Om en vuxen person ser eller får höra att något hänt undersöker man händelsen och säger omedelbart till den som utfört den kränkande handlingen. Uppmärksamma den som utsatts och informera Mentor. Återkoppla till hemmet.

Det åtgärdande arbetet ska påbörjas genast när det kommit signaler om att ett barn eller en elev känner sig kränkt, diskriminerad eller trakasserad och görs för att alla våra elever ska få en bättre skolgång.

Vad kan elev eller vårdnadshavare göra om hen kränkts av personal eller annan elev?

1. Elev eller vårdnadshavare tar i första hand kontakt med aktuell personal och berättar vad som hänt, även mentor bör inkluderas i vad som hänt för att kunna stötta eleven. En egen anmälan om upplevd kränkande behandling kan göras på kommunens hemsida via E-tjänster: <https://minasidor.mala.se/oversikt/overview/54>. Rektor utser utredare för ärendet som undersöker kränkningen. Har kränkningen genomförts av personal är det närmaste chef som ansvarar för utredningen.
2. Om man upplever att man inte får respons för det som hänt tar man kontakt med biträdande rektor eller rektor.
3. Om steg 1 och 2 genomförts och man upplever ändå att man inte fått någon hjälp kan man göra en anmälan till Barn- och elevombudet, BEO. Mer information om till exempel rättigheter och skyldigheter i frågor som gäller kränkningar och mobbning finns att läsa på Skolinspektionens hemsida.

Åtgärder för att stoppa pågående kränkningar/trakasserier/diskriminering

Vuxen/Mentor/Arbetslag

- All skolpersonal får vidta de åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Fysiskt ingripande för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar är tillåtet men andra mindre ingripande åtgärder ska väljas i första hand.
- Insamlande av fakta för att bilda sig en första uppfattning om vad som hänt, kontakt med berörda vårdnadshavare samt rektor/elevhälsoteam/personal vid behov.
- Starta ett ärende om kränkande behandling i DF-respons där även fortgående arbete dokumenteras. Rektor och huvudman får meddelande om ärendet via DF.

Rektor

- Rektor får meddelande att ett kränkingsärende påbörjats och utser utredare för ärendet. Huvudmannen får även ett meddelande att ett ärende påbörjats.
- Rektor utser utredare för ett ärende. Vid allvarigare/svårare ärenden kan rektor tillsammans med mentor bestämma om flera utredare eller att trygghetsteamet ska aktiveras i ärendet. Är det en medarbetare som kränkt en elev är det närmaste chef som utreder.

Utsedd utredare/utredningsteam/trygghetsteam

- Individuella utredande samtal med direkt berörda utan förvarning.
- Kontakt med hemmen, ev möten med elever och vårdnadshavare vid behov (kan ske i samarbete med elevhälsoteamet och IFO).

- Uppföljning, återkoppling och stöd till de inblandade inom två veckor.

I vissa fall anmäler rektor även till berörd myndighet (IFO, individ och familjeomsorgen och/eller polisen) för att eleven eller den vuxne ska få den stöttning hen behöver i att förändra sitt negativa beteende.

UTREDNING AV KRÄNKANDE BEHANDLING, TRAKASSERIER OCH DISKRIMINERING

En anmälan om kränkande behandling leder till att en utredning aktualiseras i DF-respons. Rektor ansvarar för att utse en utredare, att utredningen görs, att eventuella åtgärder följs upp och utredningen slutförs, DF-respons påminner utredare och rektor om detta.

Utredningen av kränkningen skall göras neutralt och fritt från egna värderingar. Ibland kan det vara nödvändigt att en helt neutral person granskar fallet, i vissa fall en extern person.

Utredningen skall innehålla så mycket material som krävs för att få svaret om ärendet handlar om kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering eller inte. Om en kränkning har skett skall utredningen också visa vem som är utsatt, av vilka personer och på vilket sätt. Om flera personer är med och utsätter - vem är ledare och vem/vilka är s.k. medlöpare? Utredningen skall dokumenteras löpande i DF-respons.

Arbetsgång vid utredning:

- Inledd utredning uppmärksammar rektor och huvudmannens representant (skolchefen) på att en kränkning skett och behöver utredas. Om det är personal som kränkt en elev är det närmaste chef som utreder händelsen och följer upp med berörd medarbetare enligt arbetsgången.
- Skolchefen redovisar till huvudmannen att utredning inletts.
- Insamlande av befintliga fakta - Genom intervjuer med den utsatte/utsatta, föräldrar, klasskamrater och skolpersonal.
- Enskilt samtal med förövaren (ledaren). Samtalsmall finns att använda som stöd vb.
- Samtal med "medlöparna". Samtalsmall finns att använda som stöd vb.
- Vårdnadshavare till de elever man haft på samtal ska informeras om samtalen och ev. andra vidtagna åtgärder.
- Observera vid behov- iakttagelser i flera miljöer, till exempel skolgård, matsal, gymnastik, skolväg.
- Återkoppling till berörda parter enligt överenskommelse.
- Uppföljning med utsatt elev och förövare efter senast 2 veckor.
- Kränkningens ärendet följs regelbundet upp och avslutas först när kränkningarna anses ha upphört.
- Om mentors insatser inte gett önskad beteendeförändring kan trygghetsteamet aktiveras. Mentor kontaktar rektor.
- När rektor avslutat ärendet redovisas resultatet till skolchefen som redovisar detta för huvudmannen.

ARBETSGÅNG VID KRÄNKNINGAR, TRAKASSERIER OCH DISKRIMINERING

VAD?	ÅTGÄRD	ANSVAR	DOKUMENTATION
<p>Elev har kränkande språkbruk och/eller beteende. Elev/elever blir kränkt, trakasserad eller diskriminerad</p> <p>Även händelser som inte skett under verksamhetstid rapporteras i DF om det kommer till skolans vetskap- OBS! Markeras Under icke verksamhetstid vid frågan Händelsen inträffade under – (Ett sådant ärende bör även hanteras i rätt verksamhet om det finns sådan- har det skett på träning kontaktas tränare och klubb om inte vh gjort det).</p>	<p>1. Direkt tillsägelse till den som utsätter. Möt upp berörda elever vid behov. Rapportera till mentor och kom överens om vem som ringer berörda vårdnadshavare så snart som möjligt.</p> <p>2. Utredare utses.</p> <p>3. Samla in fakta. Enskilt samtal med berörda elever. Kontakt med vårdnadshavare sker så snart som möjligt om det ej gjorts tidigare.</p> <p>4. Vid grova kränkningar görs orosanmälan och/eller polisanmälan.</p> <p>5. Uppföljning (efter ca 2 v). Ärendet avslutas när man kommit till rätta med problemet.</p> <p>6. Vid fortsatt negativt beteende efter avslutat kränkingsärende eller vid ny kränkning, gör ny anmälan i DF, se steg 1–5.</p> <p>7. Trygghetsteam aktiveras vid behov i samråd med mentor om önskad beteendeförändring inte skett.</p> <p>* Eleven kan lyftas i HLT eller orosanmälan göras för att eleven ska få</p>	<p>Alla vuxna</p> <p>Rektor</p> <p>Utsedd utredare</p> <p>Rektor</p> <p>Utsedd utredare</p> <p>Alla vuxna</p> <p>Rektor i samarbete med mentor</p> <p>HLT-teamet/mentor/Elevhälso-teamet</p>	<p>Kränkande behandling anmäls i DF, dokumentera vilka som kontaktats och när. Anmälan rapporteras automatiskt till rektor och huvudman.</p> <p>Utredare dokumenteras i ärendet i DF.</p> <p>Utredare dokumenterar utredning och åtgärder i DF. Har kränkningen samband med någon av diskrimineringsgrunderna markeras detta i utredningen.</p> <p>Dokumenteras i DF.</p> <p>Om beteendet upphört behövs ingen vidare åtgärd. Uppföljning dokumenteras i DF och ärendet avslutas av rektor. Huvudman rapporterar till Kommunstyrelsen.</p> <p>Kränkande behandling anmäls i DF och arbetas vidare med enl. steg 1–5</p> <p>Dokumenteras i DF.</p> <p>HLT samtycke/orosanmälan dokumenteras.</p>

	stöttning i sin beteendeförändring.		
--	-------------------------------------	--	--

Bifogade:

DEFINITIONER

De sju diskrimineringsgrunderna:

- **Kön:** En persons biologiska könstillhörighet, man eller kvinna.
- **Könsöverskridande identitet eller uttryck:** En person med könsöverskridande identitet eller uttryck identifierar sig inte med sin biologiska könstillhörighet som man eller kvinna. Man ger genom sin klädsel eller på annat sätt uttryck för att tillhöra ett annat kön.
- **Etnisk tillhörighet:** En persons nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.
- **Religion och annan trosuppfattning:** En persons religion, annan trosuppfattning, annan religiös åskådning samt ateism.
- **Sexuell läggning:** Med detta avses homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.
- **Funktionsnedsättning:** Varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.
- **Ålder:** En persons uppnådda levnadsålder.

Kränkande behandling innebär ett uppträdande från elev eller skolpersonal som *utan att ha samband med diskrimineringsgrunderna* kränker ett annat barns eller en elevs värdighet.

- Fysiskt (t.ex. slag, knuffar, andra negativa fysiska handlingar).
- Verbalt (t.ex. hot, svordomar, öknamn).
- Psykiska (t.ex. utfrysning, grimaser, blickar, nedlåtande skratt).
- Texter och bilder (teckningar, fotografier, sms, mms, lappar och meddelanden på webbcommunities).

Diskriminering innebär att de som arbetar på skolan behandlar en elev sämre än andra *på grund av någon eller några av de sju diskrimineringsgrunderna* (t.ex. genom uttalanden, regler, undervisning, läroböcker).

- Direkt diskriminering är när ett barn behandlas sämre än ett annat.
- Indirekt diskriminering är när man diskriminerar genom att behandla alla lika så att man hindrar de barn som behöver anpassningar.

Trakasserier innebär ett uppträdande riktat mot eleven själv eller indirekt mot elevens närstående som gör att eleven känner sig kränkt, förolämpad, hotad eller illa behandlad och *som har samband med någon eller några av de sju diskrimineringsgrunderna*.

Sexuella trakasserier är en form av diskriminering som innebär ett handlande av sexuell natur som kränker en persons värdighet *utan att behöva ha samband med diskrimineringsgrunderna* (till exempel sexuell jargong, skämt, ovälkomna beröringar, tafsning, blickar eller bilder med sexuell anspelning som upplevs kränkande).

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att barnet eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

STYRDOKUMENT OCH LAGAR

Skollagen 1 kap 5 § (2010:800)

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Skollagen 5 kap. 6–15 och 22§ (2022:940). (Träder i kraft 22 08 01)

6 § Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. Åtgärd ska stå i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

7 § **Utvisning ur lektionslokal** under pågående lektion.

8 § **Kvarsittning** (Högst en timme innan eller efter skoltid).

9 § **Utredning** (När elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarigare förseelse, i samråd med vårdnadshavare).

10 § **Åtgärder** ska vidtas för att eleven ska förändra sitt beteende.

11 § **Skriftlig varning.** (Efter utredning kan rektor besluta om denna åtgärd. Varningen ska innehålla information om vilka åtgärder som kan komma att vidtas om eleven inte ändrar sitt beteende).

12 § **Tillfällig omplacering** upp till 2 veckor och vid synnerliga skäl 4 veckor. (Rektor beslutar.)

13 § **Tillfällig omplacering utanför den egna skolenheten** (inom huvudmannens organisation) upp till 4 veckor vid synnerliga skäl.

14 § **Avstängning** helt eller delvis. (eleven och elevens vårdnadshavare får yttra sig. Rektor beslutar). Maximalt en vecka, och inte vid fler tillfällen än två gånger per kalenderhalvår enl. 15 §

21 a § I 10 kap. 30 och 31 §§ och 11 kap. 29 och 30 §§ finns bestämmelser om placering utan tidsbegränsning av en elev i grundskolan eller grundsärskolan vid en annan skolenhet än den som elevens vårdnadshavare har önskat, om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

22 § Rektorn eller en lärare får från en elev **omhändertata föremål** som används på ett sätt som är störande för utbildningen eller som kan utgöra en fara för säkerheten i denna.

Skollagen 6 kap 6–11§ (2010:800)

6 § Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett **målinriktat arbete** för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

7 § Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att **förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.**

8 § Huvudmannen ska se till att det **varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever.** Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

9 § **Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling.**

10 § En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är **skyldig att anmäla detta till rektorn.** En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är **skyldig att anmäla detta till huvudmannen.** Huvudmannen är skyldig att skyndsamt **utreda omständigheterna** kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall **vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.**

Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen.

11 § **Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier** på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.

Förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling 1–2§ (2006:1083)

1 § Denna förordning tillämpas på utbildning och annan verksamhet som avses i skollagen (2010:800). Förordning (2011:681).

2 § En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen (2010:800) ska **upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för.** Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Förordning (2016:1011).

Diskrimineringslagen 3 kap 1–3§ (2016:828)

1 § **Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete** för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

2 § **Arbetet med aktiva åtgärder** innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att

1. undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten,
2. analysera orsaker till upptäckta risker och hinder,
3. vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas, och
4. följa upp och utvärdera arbetet enligt 1–3.

3 § **Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande.**

Åtgärder ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

Anmälan om upplevd kränkande behandling

Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för diskriminering i form av trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektor. Du gör din anmälan i formuläret nedan.

Barn/elev med skyddade personuppgifter får inte hanteras i systemet.

Inträffade på *

Verksamhet

Var god välj

Barn/elev som upplever sig utsatt

Fyll i uppgifter för barnet/eleven som har upplevt sig vara utsatt för kränkande behandling. Om det rör sig om flera barn/elever som upplever sig blivit utsatta för kränkningar ska du fylla i en anmälan per barn/elev.

Namn på den som upplever sig utsatt *

Ålder/Årskurs *

Grupp/Klass/Avdelning *

Kön *

Pojke Flicka Annat

Inblandade barn/elever eller personal

Fyll i uppgifter för den/de personer som uppges ha varit delaktiga i händelsen.

Den som uppges ha kränkt är *

Barn/Elev Personal Annan vuxen

Namn och ålder/årskurs/befattning på den/de som uppges ha kränkt *

Andra som sett händelsen

Händelsebeskrivning

Fyll i och beskriv den upplevda händelsen.

Tillvägagångssätt *

Verbalt Sociala medier Hot om våld

Fysiskt Text- och bildburet Annat

Psykosocialt Skadegörelse, stöld

När inträffade händelsen?

När fick personal kännedom om händelsen? *

Fanns personal på plats? *

Ja Nej Oklart, vet ej

Händelsen inträffade under *

Lektionstid/verksamhetstid Till eller från lektion på annan skola

Rast Utflykt, studieresa, lägerskola

Praktik Under icke verksamhetstid

Övergång mellan lektioner Annat

Till eller från verksamheten

[Var inträffade händelsen? *](#)

Fritidshemlokal	På väg till eller från verksamheten
Grupprum (under lektionstid)	Sociala medier
Entré/kapprum/korridor	Utanför skolgården/förskolegården
Klassrummet	Vid toaletterna
Matsalen	Allrum
Idrottshallen (ej omklädningsrum)	Lekrum
Omklädningsrum	Samling
Praktik	Vila
Fotbollsplan	Annan plats

På skolgården/förskolegården

[Händelsebeskrivning *](#)

[Vilka har informerats? *](#)

1. Vårdnadshavare till utsatt
2. Vårdnadshavare till inblandade
3. Berörd personal/arbetslag
4. Mentor/klasslärare
5. Rektor
6. Annan
7. Ingen

[Anmälan gjord av *](#)

[Anmälarens e-post *](#)

OBS Klicka på knappen med disketten, *Spara nytt ärende*, längst upp till höger i verktygsraden. Ärendet skickas då till ansvarig rektor.

(Ipad-användare - Klicka på den streckade linjen, längst upp till höger i verktygsraden och sen på *Spara nytt ärende*.)

Från skolverket om planen....

4. Upprätta en plan mot kränkande behandling

Skriv ner mål och åtgärder i en plan mot kränkande behandling. Det ska göras varje år. Planen fungerar som ett stöd och en dokumentation över det förebyggande arbetet. Det är viktigt att all personal och även barn, elever och deras vårdnadshavare känner till planen.

Planen mot kränkande behandling ska innehålla

- en översikt över de mål som verksamheten har satt upp för det förebyggande arbetet
- en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkningar
- en redovisning av vilka åtgärder verksamheten planerar att påbörja eller genomföra under det kommande året
- en redovisning av hur åtgärderna i den föregående årsplanen har genomförts.

Ange i planen vem som är ansvarig för att respektive åtgärd genomförs. Skriv också hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Planen bör också innehålla

- vilka rutiner verksamheten har för akuta situationer
- en redogörelse för hur barn och elever kan medverka i arbetet.

Skriv ner rutiner för akuta situationer

När du som personal får veta att ett barn eller en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling måste du och dina kolleger kunna handla snabbt. Alla behöver veta hur de ska agera i en sådan situation.

Skriv ner rutiner för hur

- barn, elever och deras vårdnadshavare kan rapportera kränkande behandling
- personalen respektive rektorn anmäler kränkningar
- kränkande behandling mellan barn eller elever ska utredas, åtgärdas och dokumenteras
- kränkande behandling av personal mot barn eller elever ska utredas, åtgärdas och dokumenteras.
-